

Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Trg Nikole Šubića Zrinskog 5

Poslovni broj: IV Kr-34/2021-12
IV Kr-42/2021.
IV Kr-46/2021.

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Snježane Hrupek-Šabijan predsjednice vijeća te Marije Balenović i mr. sc. Marijana Bitange članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Ivane Bilušić zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog Z. M. i drugih, zbog kaznenih djela iz članka 329. stavak 1. točka 4. u vezi članka 246. stavak 2. i drugih Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15., dalje: KZ/11.), odlučujući o prijedlogu optuženog N. A. V. od 9. ožujka 2021. (dopunjenog 18. i 26. ožujka 2021.), optuženog D. V. od 22. ožujka 2021. te optuženog S. S. od 26. ožujka 2021. za prenošenje mjesne nadležnosti u kaznenom predmetu Županijskog suda u Osijeku broj K-Us-9/2019. i K-Us-4/2021., u sjednici vijeća održanoj 29. travnja 2021.,

r i j e š i o j e

I. Odbijaju se prijedlozi optuženog N. A. V., optuženog D. V. te optuženog S. S. za prenošenje mjesne nadležnosti.

II. Odbacuje se prijedlog optuženog N. A. V. za izdvajanje iz spisa predmeta Županijskog suda u Osijeku pod poslovnim brojem Kov-Us-4/2017. kao nezakonitih dokaza svih odluka optužnog vijeća, kao nedopušten.

Obrazloženje

1. Visokom kaznenom sudu Republike Hrvatske podnijeli su prijedlog za prenošenje mjesne nadležnosti u kaznenom postupku koji se vodi protiv njih pred Županijskim sudom u Osijeku i to optuženi N. A. V., po braniteljici odvjetnici K. V., 9. ožujka 2021. (dopunjen 18. ožujka 2021. i 26. ožujka 2021.), optuženi D. V., po branitelju odvjetniku J. G., 22. ožujka 2021. te optuženi S. S., po branitelju odvjetniku I. M., 26. ožujka 2021. Riječ je o kaznenom predmetu pred tim sudom pod poslovnim brojem

K-Us-9/2019. protiv optuženog Z. M. i drugih, zbog kaznenih djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju počinjenih u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 329. stavak 1. točka 4. u vezi članka 246. stavak 2. i drugih KZ/11.

2. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u očitovanju od 13. travnja 2021. broj Ksm-DO-68/2021. izrazilo je mišljenje da prijedlozi nisu osnovani.

3. Optuženi N. A. V. po braniteljici odvjetnici K. V. 20. travnja 2021. dostavio je očitovanje na mišljenje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske. U očitovanju ponavlja navode iz prijedloga.

4. Visoki kazneni sud Republike Hrvatske o svim prijedlozima za prenošenje mjesne nadležnosti odlučio je jednim rješenjem.

5. Prijedlozi za prenošenje mjesne nadležnosti nisu osnovani.

6. Nadležnost Županijskog suda u Osijeku za postupanje u predmetu K-Us-9/2019. određena je rješenjem predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 2. lipnja 2017. broj Su-IV-285/17-2. te rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj II-4 Kr-1/2018. od 11. siječnja 2018.

7. Iz spisa proizlazi da je riječ o jedinstvenom postupku koji se vodi pod poslovnim brojem K-Us-9/2019. Spis je u odnosu na optuženog N. A. V. bio u jednom trenutku razdvojen i vodio se pod poslovnim brojem K-Us-4/2021. U tom postupku je optuženi N. A. V. predložio prenošenje mjesne nadležnosti iz razloga ekonomičnosti. Naveo je da s obzirom da on nije ni bio razlog prenošenja nadležnosti, postupak će se lakše i uz manje troškova u odnosu na njega provesti pred Županijskim sudom u Zagrebu. Međutim, postupak je ponovno spojen s postupkom K-Us-9/19. i riječ je o jedinstvenom postupku protiv svih sedam optuženika.

8. U dopuni prijedloga optuženi N. A. V. te u svojim prijedlozima optuženi D. V. i optuženi S. S. ističu da su se pojavile nove okolnosti. Navode da je optuženi Z. M. iznio na konferenciji za novinare kako je podnio kaznenu prijavu protiv sudaca Županijskog suda u Osijeku te da USKOK vodi istragu zbog kaznenog djela davanja mita. Nadalje, da je optuženi Z. M. prozvao suce Z. V., D. K. i A. K. te predsjednika suda Z. V. USKOK se očitovao da je započeo s provjerama takvih navoda. Optuženici smatraju da zbog toga neće imati pravično suđenje pred Županijskim sudom u Osijeku.

8.1. Optuženici u prijedlozima ističu kako je predsjednik Županijskog suda u Osijeku Z. V. 18. ožujka 2021. objavio da je odlučio pokrenuti stegovni postupak protiv sudaca tog suda Z. V. i D. K., zbog nanošenja štete ugledu suda i sudačkoj dužnosti. Sudac Z. V. bio je predsjednik optužnog vijeća, a sudac A. K. bio je član optužnog vijeća koje je odlučivalo o osnovanosti optužnice. Predlagatelji smatraju da postoje okolnosti koje bacaju sumnju u pravičnost postupka na Županijskom sudu u Osijeku

jer je protiv nekoliko sudaca pokrenut stegovni postupak i jer su se suci Županijskog suda u Osijeku javno družili i komunicirali s optuženim Z. M. za vrijeme trajanja ovog kaznenog postupka. Smatraju da je riječ o razini one sumnje kad je predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske na suđenje u ovom kaznenom predmetu umjesto Županijskog suda u Zagrebu odredio Županijski sud u Osijeku. Nadalje, smatraju da su prozvani suci, u svom dugogodišnjem radu s ostalim sucima Županijskog suda u Osijeku, stvorili takve međusobne odnose koji se, prema predlagateljima, nužno odražavaju na sve suce Županijskog suda u Osijeku te ih to isključuje od bilo kakvog neovisnog i nepristranog rada u svim predmetima koji su personalno vezani za aktere tih događaja, neovisno o tome je li riječ o imenovanim sucima ili optuženom Z. M.. Dakle, s obzirom da su suci V., K., K. i V. još uvijek suci Županijskog suda u Osijeku te da svakodnevno komuniciraju s ostalim sucima, bilo na profesionalnoj bilo na poslovnoj razini, te s obzirom na javni interes, optuženici smatraju da im se pred Županijskim sudom u Osijeku ne može zajamčiti pravo na neovisan i nepristran sud jer je narušena sudačka nepristranost.

8.2. Osim prethodno navedenog, optuženi N. A. V. navodi da optužno vijeće nije odlučivalo o prijedlogu obrane za izdvajanje nezakonitih dokaza niti je odlučivalo o drugim iznesenim prijedlozima obrane pa predlaže izdvajanje svih odluka optužnog vijeća Županijskog suda u Osijeku pod poslovnim brojem Kov-Us-4/2017. kao nezakonitih. Smatra da postoji opravdana sumnja da su predsjednik i član optužnog vijeća povrijedili odredbe ZKP/08. i načela obnašanja dužnosti iz članka 11. ZKP/08. te članka 89. Zakona o sudovima, odnosno, pravo na neovisni i nepristrani sud.

9. Prema ocjeni ovoga suda svi prijedlozi za prenošenje mjesne nadležnosti jednako obrazlažu razloge o sumnji u nepristranost suda. Ocjenjujući postojanje okolnosti koje bi opravdale prenošenje mjesne nadležnosti zbog navodne ovisnosti i pristranosti suda, ovaj sud je vodio računa o praksi Europskog suda za ljudska prava (dalje: ESLJP). Riječ je o primjeni standarda subjektivnog i objektivnog testa nepristranosti. Te standarde prihvatio je Ustavni sud Republike Hrvatske u brojnim svojim odlukama (primjerice U-III-4248/2011., U-III-81/2017., U-III-1729/2018., U-III-125/2020., U-III-667/2020.).

10. Kod provjere sudačke nepristranosti mišljenje stranke koja tu nepristranost osporava nije odlučno. Ono može biti važno zbog povjerenja koje sudovi u demokratskom društvu moraju imati u očima javnosti i same stranke. Odlučno je pak može li se bojazan stranke ili javnosti smatrati objektivno opravdanom (tako ESLJP: Mežnarić protiv Hrvatske, § 27; Wettstein protiv Švicarske, § 44; Ferrantelli and Santangelo protiv Italije, § 58; Bahaettin Uzan protiv Turske, § 59).

11. Primjenom subjektivnog testa za odgovor na pitanje o (ne)pristranosti suda uzima se u obzir osobno uvjerenje i ponašanje konkretnog suca odnosno je li sudac imao ili ima neke osobne predrasude ili je pristran u konkretnom predmetu. Osobna nepristranost suca mora se pretpostaviti dok se ne dokaže suprotno. (Wettstein protiv Švicarske, § 43).

12. Optuženici prijedlogom zapravo dovode u pitanje nepristranost Županijskog suda u Osijeku samo zbog činjenice da je optuženi Z. M. javno prozvao suce A. K., D. K.,

Z. V. te predsjednika suda Z. V. za navodne nedopuštene radnje i zbog činjenice da su suci Z. V. i D. K. odlukom Državnog sudbenog vijeća od 31. ožujka 2021. privremeno udaljeni od obavljanja sudačke dužnosti, odnosno da je protiv njih pokrenut stegovni postupak. Za druge suce Županijskog suda u Osijeku, uključujući i one koji sude u konkretnom predmetu, predlagatelji ne iznose konkretne razloge barem ne u pogledu sumnje da su suci koji vode postupak pristrani. O tome u prijedlozima nema niti jednog razloga nego se samo navodi da svi ostali suci rade (obnašaju sudačku dužnost) na istom sudu kao i suci koji su javno prozvani, odnosno kao suci protiv kojih je pokrenut stegovni postupak. Ta okolnost nije razlog koji bio upućivao na subjektivnu pristranost ostalih sudaca.

13. Prigovore podnositelja ovaj sud razmatrao je i u okviru objektivnog testa nepristranosti. Primjenom tog testa utvrđuje se, a imajući na umu i sastav suda, pruža li sâm takav sud dovoljna jamstva kako bi se isključila svaka opravdana sumnja glede njegove nepristranosti. (ESLJP, Fey protiv Austrije, § 27, 28 i 30; Wettstein protiv Švicarske, § 42).

14. U konkretnom predmetu, a s obzirom na zakonska pravila, svi suci Županijskog suda u Osijeku, koje predlagatelji navode, ne mogu niti sudjelovati u odlučivanju o kaznenopravnoj odgovornosti svih optuženika i stupnju njihove krivnje. Naime, Zakon o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - Odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., dalje: ZKP/08.) propisuje pravila o izuzeću sudaca, a koja su jedan od mjerodavnih činitelja za osiguranje uklanjanja svake razumne dvojbe o nepristranosti poimence određenog suca ili suda. Tim pravilima osigurano je da svih šest sudaca Županijskog suda u Osijeku koji su odlučivali o potvrđivanju predmetnih optužnica ne mogu sudjelovati u daljnjem tijeku ovog postupka, a time su obuhvaćeni i suci A. K., D. K. i Z. V. (bez obzira na ishod stegovnih postupaka protiv dvojice od tih sudaca). Osim toga jedna je sutkinja zatražila otklon te je tom zahtjevu udovoljeno. Također, Godišnjim rasporedom poslova Županijskog suda u Osijeku točno je određeno koji suci ispunjavaju sve zakonske pretpostavke da bi uopće mogli postupati u takvoj vrsti predmeta.

15. Za naglasiti je da za preostale suce Županijskog suda u Osijeku predlagatelji ne navode niti jedan objektivni razlog sumnje u njihovu nepristranost. To što neki suci po zakonskim pravilima ne mogu obavljati sudačku dužnost u konkretnom predmetu ne izaziva po automatizmu sumnju u nepristranost svih preostalih sudaca Županijskog suda u Osijeku. Dakle, to što je jedan optuženik iznio optužbe na račun četvorice sudaca Županijskog suda u Osijeku, što je rezultiralo pokretanjem stegovnog postupka protiv dvojice od njih, ne predstavlja prihvatljiv argument za sumnju u nepristranost ostalih sudaca tog suda, niti se zaključak o takvoj sumnji može automatizmom na njih protegnuti. Naime, sudačka dužnost je osobno povjerena određenom sucu. S obzirom da nije dovedena u pitanje nepristranost preostalih sudaca ne može se upirati u pristranost suda "in abstracto".

16. Predlagatelji spominju i medijske navode o prozivanju predsjednika Županijskog suda u Osijeku Z. V., kao razlog za sumnju u nepristranost suda. Visoki kazneni sud Republike Hrvatske razmotrio je i da li okolnosti vezane uz ulogu predsjednika suda

mogu dovesti u pitanje nepristranost cijeloga suda. Međutim, imajući u vidu zakonske ovlasti predsjednika suda, koje obuhvaćaju poslove sudske uprave, ne postoji u ovom trenutku spoznaja o nekom konkretnom utjecaju predsjednika suda na odlučivanje o kaznenopravnoj odgovornosti nekog optuženika i stupnju njegove krivnje, pa tako niti u odnosu na ove optuženike, predlagatelje jer predsjednik suda niti kao sudac ne sudjeluje u odlučivanju u tom predmetu. Naime, ovlasti predsjednika suda prema pozitivnim propisima trpe određena ograničenja, što znači da bez nekog konkretnog indicija ne mogu same za sebe upućivati na zaključak da predsjednik suda korištenjem tih ovlasti dovodi suce u podređeni položaj. Sukladno prethodno navedenom, predsjednik suda nema ovlasti iskoristiti svoj hijerarhijski položaj da bi sucu koji odlučuje u predmetu dao upute o tome kako odlučiti jer suci sude na temelju Ustava, zakona te pravilno i potpuno utvrđenih činjenica u provedenom postupku.

17. Visoki kazneni sud smatra da pozitivni propisi imaju odgovarajuće mehanizme za sprječavanje neprimjerenih uplitanja koja mogu doći iz samoga pravosuđa. Strahovi optuženika iz prijedloga za prenošenje mjesne nadležnosti u vezi pomanjkanja nepristranosti Županijskog suda u Osijeku nisu objektivno opravdani.

18. Nadalje, nije u pravu niti optuženi N. A. V. da su iz razloga ekonomičnosti ostvareni razlozi za tzv. svrsishodnu delegaciju (članak 28. stavka 1. ZKP/08.), Razlozi navedeni u prijedlogu o lakšem i ekonomičnijem provođenju postupka pred drugim sudom nisu od primarnog značaja. Okolnost da optuženi N. A. V. te njegova braniteljica, kao i većina predloženih svjedoka, prebivaju na području Z., gdje je i mjesto počinjenja kaznenih djela, nemaju presudan utjecaj na već utvrđenu mjesnu nadležnost Županijskog suda u Osijeku. Ovo osobito zato što se protiv optuženog N. A. V. ne vodi zasebni kazneni postupak, nego je riječ o jedinstvenom kaznenom postupku protiv svih optuženika, a kako je uvodno naznačeno (vidi stavak 7.)

19. Pored toga, Vrhovni sud Republike Hrvatske je u brojnim svojim odlukama (primjerice u odlukama poslovnih brojeva: II-4 Kr-57/18., II-4 Kr-130/13., II-4 Kr-14/13., II-4 Kr-40/12., II-4 Kr-254/09., II-4 Kr-38/09.) izrazio stav da razlozi predlagatelja prenošenja mjesne nadležnosti o lakšem i ekonomičnijem postupanju pred drugim stvarno nadležnim sudom ne dovode u pitanje postojeću odluku predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske kojom je ustaljena nadležnost određenog suda, a u konkretnom slučaju takav stav prihvaća i Visoki kazneni sud Republike Hrvatske.

20. Slijedom navedenoga, na temelju članka 28. stavak 1. ZKP/08., odlučeno je kao pod točkom I. izreke rješenja.

21. Optuženi N. A. V. je predložio izdvajanje iz spisa predmeta Županijskog suda u Osijeku pod poslovnim brojem Kov-Us-4/2017. svih odluka optužnog vijeća kao nezakonitih dokaza. O tom prijedlogu u ovom postupku ovaj sud ne može odlučivati. Naime, zakonitost pojedinog dokaza ili pojedine sudske odluke nije predmet preispitivanja u okviru instituta prenošenja nadležnosti. Stoga je odlučeno kao u izreci pod točkom II.

U Zagrebu 29. travnja 2021.

Predsjednica vijeća
Snježana Hrupek-Šabijan, v.r.